

MATALAN KYNNYKSEN TOIMINNAN MERKITYKSELLI-
SYYS MAAHAN MUUTTANEELLE KEMISSÄ

Liuski Juulia

Opinnäytetyö

Sosiaaliala
Sosionomi (AMK)

2023

Sosiaaliala
Sosionomi (AMK)

Tekijä	Juulia Liuski	Vuosi	2023
Ohjaaja(t)	Timo Marttala & Seija Järvi		
Toimeksiantaja	Toivola-Luotolan Settlementti ry		
Työn nimi	Matalan kynnyksen toiminnan merkityksellisyys maahan muuttaneelle Kemissä		
Sivumäärä	33 + 1		

Suomessa asuvien ulkomaalaistaustaisten määrä kasvaa koko ajan. Viimeisten vuosikymmenien aikana maahanmuutto on kasvanut ja kasvaa koko ajan maailman tilanteen vuoksi. Jokainen maahanmuutto on yksilöllinen ja oma tarinansa. Osa maahanmuuttajista löytää paikkansa helposti suomalaisesta yhteiskunnasta, kun taas osalle on todella tärkeä löytää sekä tarjota keinoja, jotka edistävät maanmuuttajien kuulumisen tunnetta uuteen yhteiskuntaan.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää mitkä tekijät ovat vaikuttaneet maahanmuuttajia kotoutumaan Kemiin sekä miten Mikserin toiminta on tukenut maahanmuuttajia kotoutumisessa. Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa tietoa sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille sekä Mikserille heidän toiminnastaan. Opinnäytetyö toteutettiin teemahaastatteluna. Saatujen tutkimustulosten avulla voidaan tuoda esille matalan kynnyksen toiminnan merkityksellisyyttä maahan muuttaneelle henkilölle. Tulosten avulla voidaan lisätä tietoisuutta kotoutumisesta Suomeen ja tekijöistä, jotka ovat vaikuttaneet prosessiin.

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisen tutkimuksen menetelmin ja aineistonkeruumenetelmänä oli teemahaastattelu. Tutkimuksessa on haastateltu kolmea kohderyhmään kuuluvaa Mikserin asiakasta. Aineisto analysoitiin käyttämällä induktiivista sisällönanalyysia.

Tutkimustuloksina nousi esiin seitsemän pääteemaa, jotka olivat yhteisöllisyys, koulutus, työllistyminen, vertaistoiminta, kielitaito, kotoutuminen ja avun saanti. Tulokset osoittivat, että Mikserillä on ollut positiivinen vaikutus maahanmuuttajien kotoutumiseen. Maahanmuuttajat kokivat, että kotoutumiseen on vaikuttanut suuresti Mikseristä saatu apu arjen asioihin sekä mahdollisuus osallistua yhteiskunnan toimintaan. Tuloksista kävi ilmi, että kotoutuminen on tapahtunut vuorovai-
kutuksessa yhteiskunnan kanssa, jolloin maahanmuuttaja kokee olevansa täysi-
valtainen ja aktiivinen yhteiskunnan jäsen.

Avainsanat matalan kynnyksen toiminta, maahanmuutto, maahanmuuttaja, kaksisuuntainen kotoutuminen, kotoutumisprosessi

Degree programme of Social
Services
Bachelor of Social Services

Author	Juulia Liuski	Year	2023
Supervisor(s)	Timo Marttala & Seija Järvi		
Commissioned by	Toivola-Luotolan Setlementti ry		
Title	Relevance of low-threshold activities for migrants in Kemi		
Number of pages	33 + 1		

The number of people of foreign origin living in Finland is constantly increasing. Over the last decades, immigration has increased and continues to increase due to the world situation. Each immigration is unique and has its own story to tell. Some immigrants find their place easily in the Finnish society, while for others it is important to find and provide ways to foster a sense of belonging in their new society.

The purpose of this thesis was to find out what factors have influenced immigrants to integrate into Kemi and how Mikseri's activities have supported immigrants in their integration. The aim of the thesis was to provide information for social and healthcare professionals and Mikseri about their activities. The thesis was carried out as a thematic interview. The results of the research can be used to highlight the relevance of low-threshold activities for migrants. The results will help to raise awareness of integration into Finland and the factors that have influenced the process.

The thesis was carried out using qualitative research method and the data collection method was thematic interview. Three Mikseri's clients belonging to the target group were interviewed. The data was analyzed using inductive content analysis.

Seven main themes emerged from the survey: community, education, employment, peer-to-peer activities, language skills, integration and access to assistance. The results showed that Mikseri has had a positive impact on the integration of immigrants. The immigrants felt that the help they received from Mikseri in their daily lives and the opportunity to participate in society had a major impact on their integration. The results showed that integration has taken place through interaction with society, whereby the immigrant feels that he or she is a full and active member of the society.

Keywords low-threshold activities, immigration, immigrant, two-way integration, integration process

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	MAAHANMUUTTAJANA SUOMESSA	7
2.1	Maahanmuuton syyt	8
2.2	Kotoutuminen.....	10
2.3	Kaksisuuntainen kotoutuminen	11
2.4	Sosiaalinen osallisuus.....	12
3	MATALANKYNNYKSEN TOIMINTA.....	14
3.1	Määritelmä	15
3.2	Toimeksiantajan esittely.....	15
3.3	Matalan kynnyksen toiminta Kemissä	17
4	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	18
4.1	Tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymys.....	18
4.2	Metodologiset lähtökohdat ja aineistonkeruu	18
4.3	Haastattelut ja aineiston analyysi.....	21
5	OPINNÄYTETYÖN TUTKIMUSTULOKSET	24
5.1	Yhteisöllisyys	24
5.2	Koulutus ja työllistyminen.....	25
5.3	Vertaistoiminta	26
5.4	Kielitaito	27
5.5	Kotoutuminen.....	28
5.6	Avun saaminen	30
6	POHDINTA	31
6.1	Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset	31
6.2	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	33
6.3	Opinnäytetyöprosessi	35
	LÄHTEET.....	38
	LIITTEET	41

1 JOHDANTO

Suomessa asuvien ulkomaalaistaustaisten määrä kasvaa koko ajan. Maahanmuutto on ollut ajankohtainen aihe jo pitkään. Viimeisten vuosikymmenien aikana maahanmuutto on kasvanut ja kasvaa koko ajan maailman tilanteen vuoksi. Ulkomaalaistaustaista väestöä ei tule kuitenkaan nähdä yhtenäisenä ryhmänä, koska maahanmuuton syitä on erilaisia: esimerkiksi työ, perhesyyt, opiskelu ja pakolaisuus. Jokainen maahanmuutto on yksilöllinen ja oma tarinansa. Osa maahanmuuttajista ovat korkeasti koulutettuja ja tulevat Suomeen töihin, ja osa ovat luku- ja kirjoitustaidottomia henkilöitä. Osa maahanmuuttajista löytää paikkansa helposti suomalaisesta yhteiskunnasta, kun taas osalle on todella tärkeä löytää sekä tarjota keinoja, jotka edistävät maahanmuuttajien kuulumisen tunnetta uuteen yhteiskuntaan. (Nieminen, Sutela & Hannula 2015, 5.)

Tämän opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Toivola-Luotolan Settlementin Monikulttuurikeskus Mikseri. Tässä opinnäytetyössä haastattelin Mikserin asiakkaita ja kerättyjen aineistojen pohjalta tutkin Mikserin vaikutusta maahanmuuttajien kotoutumiseen. Kiinnostuin aiheesta ollessani ensimmäisessä asiakastyöosaamisen harjoittelussa Mikserissä maahanmuuttajien kanssa tehtävässä työssä. Maahanmuuttajat asiakasryhmänä ovat mielenkiintoinen ja monipuolinen joukko ihmisiä. Maahanmuuttajia on hyvin erilaisista taustoista ja eri puolelta maailmaa. Oli helpompi tarttua aiheeseen, kun taustalla on tuttu tiimi sekä asiakkaat, joita haastattelin opinnäytetyössä. Myös haastateltavan kannalta tuttu haastattelija voi auttaa heitä avautumaan ja kertomaan yksityiskohtaisemmin elämästään Kemiissä sekä kotoutumisprosessistaan.

Haastatteluissa haluttiin saada vastauksia, miten monikulttuurikeskus Mikserin toiminta on auttanut maahanmuuttajia kotoutumaan Kemiin. Miten maahanmuuttajat kokevat matalankynnyksen toiminnan. Haastattelut toteutettiin ensimmäisen harjoittelupaikkani valikoiduille asiakkaille. Tein haastattelut paikan päällä, jotta sain mahdollisimman realistisen kuvan heidän kokemuksistaan. Paikan päällä

tehdyt haastattelut helpottavat kommunikaatiota, koska suomen kieli ei ole haastateltavien äidinkieli. Haastateltavat puhuivat suomea eritasoisesti, mutta haastattelut onnistuivat tehdä suomen kielellä.

Tutkimusmenetelmä opinnäytetyössä on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Teoriaa hyödyntäen tein tulkintoja kerätystä tutkimusaineistosta. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Tavoitteena oli selvittää haastattelujen avulla, mitkä tekijät vaikuttavat maahanmuuttajien kotoutumiseen ja miten monikulttuurikeskus Mikserin toiminta Kemissä on vaikuttanut heidän kotoutumisprosessiinsa. Haastattelut toteutettiin teemahaastatteluina eli keskustelun omaisina haastatteluina. Tutkimukseen osallistui 3 tutkittavaa ja haastattelut litteroitiin eli purettiin puhe ja toiminta kirjoitettuun muotoon. Haastattelut toteutettiin maahanmuuttajien näkökulmasta, eli he saivat kertoa omia kokemuksia kotoutumisesta ja matalankynnyksen- sekä Mikserin toiminnasta.

2 MAAHANMUUTTAJANA SUOMESSA

Maahanmuuttaja on henkilö, joka on jonkun toisen maan kansalainen tai kansalaisuutta vailla oleva sekä muuttaa maahan pidemmäksi aikaa. Maahanmuuttajiin kuuluvat kaikki ulkomailta muuttaneet niin siirtolaiset, pakolaiset kuin EU-kansalaisetkin. (STT 2023.) Suomen väestöstä vuonna 2021 ulkomaalaistaustaisia henkilöitä oli noin 8,5 % eli hieman alle 470 000. Ulkomaalaistaustaisiksi lasketaan ne henkilöt, joiden vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla. Yli puolet näistä ulkomaalaistaustaisista henkilöistä asuvat Uudellamaalla. (Tilastokeskus 2021.) Maahanmuuttajat ovat moninainen joukko erilaisia ihmisiä, joiden yhdistävä tekijä on Suomeen muutto jossain vaiheessa elämää. Suurin osa maahanmuuttajista ovat tulleet Suomeen lähialueilta kuten Venäjältä, Virosta tai Ruotsista. Pieni osa maahanmuuttajista ovat humanitaarisin perustein maahan tulleita eli pakon edessä omasta maasta lähteneitä, jotka ovat kansainvälisen suojelun piirissä. Aiemmin pakolaiset tulivat pakolaiskiintiön perusteella. Nykyisin valtaosa saapuu Suomeen oma-aloitteisesti turvapaikanhakijoina. Kansainvälistä suojelua tarvitsevien määrä kasvoi räjähdysmäisesti kesällä vuonna 2015. Tilanteessa tarvittiin Euroopan maiden välillä laajempaa kansainvälistä yhteistyötä. Vuoden loppuun mennessä Suomeen oli saapunut yli 30 000 turvapaikanhakijaa. (Kananaja, Lähteinen & Marjamäki 2017, 323–324.) Tässä opinnäytetyössä maahanmuuttajat, joita haastattelin ovat kotoisin Afganistanista, Etiopiasta sekä Irakista. Haastateltavat ovat muuttaneet pysyvästi Suomeen vuosina 2014 ja 2016.

Suomessa maahanmuuttopolitiikkaa määrittävät niin EU:n lainsäädäntö, Suomea sitovat kansainväliset sopimukset ja Suomen hallituksen maahanmuuttostrategia. Nämä kansainväliset sopimukset velvoittavat Suomea sekä muita EU-maita vastaanottamaan turvapaikanhakijoita, jotka tarvitsevat kansainvälistä suojelua. Tärkeitä sopimuksia ovat muun muassa Euroopan ihmisoikeussopimus, lasten oikeuksien sopimus, kidutuksen vastainen yleissopimus ja Geneven pakolaissopimus. Suomen maahanmuuttostrategiassa painotetaan kaksisuuntaista kotoutumista, jonka tarkoitus on, että maahanmuuttajat omaksuvat uuden yhteis-

kunnan kielen ja toimintatavat. Sekä toisinpäin eli yhteiskunta auttaa maahanmuuttajia kotoutumaan tarjoamalla tukea ja palveluja sekä edistämällä kulttuurista monimuotoisuutta. Kaksisuuntaista kotoutumista käsitellen lisää seuraavissa alaluvuissa. (Kananaja ym. 2017, 324.)

2.1 Maahanmuuton syyt

Yleisin syy Suomeen muuttoon on perhesyyt. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2014 ylivoimaisesti yleisin syy Suomessa asuneiden ulkomaista syntyperää olevien henkilöiden keskuudessa olivat perhesyyt ja rakkaus. Tilaston mukaan yli puolella (54 %, 123 000) maahan muuttaneella nämä ovat olleet syy Suomeen muuttoon. Muita maahanmuuton syitä ovat esimerkiksi työ, pakolaisuus ja opiskelu. Vuonna 2014 Suomessa asuneista ulkomaalaistaustaisista henkilöistä hie­man vajaa viidennes (18 %, 41 000) on muuttanut Suomeen työn vuoksi. Taas joka kymmenes (10 %, 23 000) oli kertonut tärkeimmäksi maahan muuton syyksi opiskelun. Myös joka kymmenennellä ulkomaalaistaustaisella maahan muuton syy on ollut pakolaisuus, turvapaikan haku tai kansainvälinen suojelun tarve. (Tilastokeskus 2015.)

Taulukko 1: Maahanmuuton syyt vuonna 2015 (Tilastokeskus 2015.)

	Naiset	Miehet	Yhteensä
Perhesyyt	75 000	48 000	123 000
Työ	14 000	27 000	41 000
Pakolaisuus	9 000	15 000	24 000
Opiskelu	8 000	16 000	23 000
Muu syy	8 000	9 000	17 000
Yhteensä	114 000	115 000	229 000

Sukupuoli jakauma näkyy selkeästi tilastoissa. Miehet muuttavat kaksi kertaa enemmän työn ja opiskelujen vuoksi Suomeen. Kun taas naiset muuttavat enemmän perhesyistä Suomeen kuin miehet. Pakolaisina ja turvapaikanhakijoina miehiä saapuu enemmän kuin naisia. Yli 15-vuotiaita maahanmuuttajia tutkittaessa ensisijaisesti perhesyistä muuttaneita naisia on 60 % kun taas ensisijaisesti perhesyistä muuttaneita miehiä on 33 %. Aikuisina työn vuoksi muuttaneiden miesten osuus on 27 % kun taas naisten vain 14 %. Noin kuusi prosenttia oli maininnut, että maahanmuutolla oli useampi kuin yksi syy. (Tilastokeskus 2015.)

Aiemmasta tilastosta huomataan, että Suomeen muutetaan eniten perhesyistä sekä opiskelun ja työn takia, mutta vuonna 2022 suurin Suomeen muuttanut ryhmä oli Venäjän hyökkäystä paenneet ukrainalaiset. Vuonna 2022 ennätysmäärä haki suojelua Suomesta Venäjän hyökättyä Ukraina. Työn perusteella myönnettyjen oleskelulupien määrä jatkoi kasvua sekä moni työn perusteella tullut maahanmuuttaja toi perheen mukanaan. (Maahanmuuttovirasto 2023.) Maahanmuutto on lisääntynyt viime vuosina maailman tilanteen vuoksi, joten ajantasaista tilastoja oli vielä hieman heikosti saatavilla.

Maahanmuutto 2022

Ensimmäiset luvat Suomeen

Työ **16 089*** ↑ 41 %
 Perhe **15 457** ↑ 57 %
 Opiskelu **8 564**** ↑ 43 %
 Muut **567** ↑ 21 %

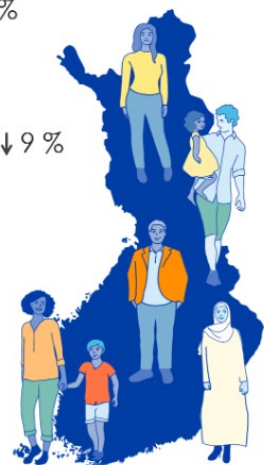
Kansainvälinen suojelu **2 858***** ↓ 5 %
 Tilapäinen suojelu **45 358** –
 Kausityötodistukset **5 264** ↓ 62 %
 EU-kansalaisten rekisteröinnit **10 183** ↓ 9 %

Lupia
yhteensä
104 340
↑ 87 %

Kansalaisuuden
saaneita
10 479
↑ 38 %

* sis. tutkijoiden liikkumisilmoitukset
 ** sis. opiskelijoiden liikkumisilmoitukset
 *** sis. Suomeen saapuneet kiintiöpakolaiset

Kuvio 1: Maahanmuuton syyt ja oleskelulupien määrien muutokset vuonna 2022 (Maahanmuuttovirasto 2023).

2.2 Kotoutuminen

Kotoutuminen on yksilöllinen ja pitkä prosessi, jonka maahanmuuttaja käy läpi tullessaan uuteen maahan. Kotoutumisella tarkoitetaan uuden kotimaan oloihin sopeutumista, kuten: kulttuuriin, kieleen, tapoihin, käyttäytymiseen, olosuhteisiin ja yhteiskunnan toimintaan. Kotoutuminen tapahtuu vuorovaikutuksessa yhteiskunnan kanssa ja tavoitteena on, että maahanmuuttaja kokee olevansa täysivaltaisen ja aktiivinen yhteiskunnan jäsen. (Kotoutuminen.fi 2021a). Uusien elinolojen järjestäminen, psyykkinen sopeutuminen, kulttuurillisten taitojen oppiminen ja sosiaalisten suhteiden luominen valtaväestöön vie usein aikaa.

Kotoutumispalveluilla tuetaan maahanmuuttajien kotoutumista Suomeen. Palvelun avulla kunta, hyvinvointialue tai TE-toimisto selvittävät yhdessä maahanmuuttajan kanssa hänen kotoutumisen tavoitteensa, valmiuden sekä osaamisen. Alkukartoitus on tapa, millä viranomaisen selvittää mitä palveluja maahanmuuttaja tarvitsee kotoutumisen tueksi. (Kotoutuminen.fi 2021a.) Tämä viranomaisen tekemä alkukartoitus perustuu lakiin: Laki kotoutumisen edistämisestä (9–10§). Kotoutumislain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Lisäksi lain tarkoituksena on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken (Laki kotoutumisen edistämisestä 30.12.2010/1386).

Yksi aikakautemme suurimpia ilmiöitä on maahanmuutto. Maahanmuutto sitoo yhteen maita ja kansoja. Maahanmuutto Suomeen on kasvanut 1990-luvulta lähtien tasaisesti. Avainasemassa on hyvä kotouttaminen: millaisiksi maahanmuuton seuraukset muotoutuvat. Jos uudet tulijat saadaan kotoutumaan Suomeen siten, että he voivat hyvin ja pärjäävät työmarkkinoilla, tällöin maahanmuutolla voi olla merkittävä myönteinen vaikutus julkiseen talouteen. Maahanmuuttajien kotoutumisen tueksi tarvitaan oikein kohdennettuja yhteiskunnan toimenpiteitä. Jotta pääsemme yhteiskuntaan, jossa maahanmuutto on osa ratkaisua, ei ongelmia, tarvitsemme taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävästä yhteiskunnasta. Yhteiskunta, jossa päästään tähän, edellyttää riittävää ja eri näkökulmia

avaavaa tietoa siitä mistä maahanmuuttaja väestö koostuu. Jotta maahanmuuttajataustaisista henkilöistä saadaan aktiivisia, osallistuvia ja yhdenvertaisia yhteiskunnan jäseniä on tiedostettava mitkä ovat heidän vahvuutensa ja haasteensa prosessissa. (Kazi, Alitolppa- Niitamo & Kaihovaara 2019, 5–6.)

Kotoutumisessa eri osapuolten on tultava vastaan toisiaan eli tässä tapauksessa yhteiskunnan ja maahanmuuttajien. Kotoutuminen on yhteiskunnallisella tasolla prosessi, joka muuttuu ja elää jatkuvasti. Neljän vuoden välein Työ- ja elinkeinoministeriön kotouttamisen osaamiskeskus julkaisee osana kotoutumisen seurantajärjestelmää kotoutumisen ja kotouttamisen kokonaiskatsauksen. (Kazi ym. 2019, 6.)

2.3 Kaksisuuntainen kotoutuminen

Kaksisuuntainen kotoutuminen tarkoittaa, että kotoutumiseen osallistuu suomalainen yhteiskunta sekä maahanmuuttajat. Maahanmuuttajan on sitouduttava kotoutumiseen ja viranomaiset huolehtivat kotoutumiseen liittyvistä palveluista sekä tarjoavat tarvittavaa apua. Sitoutuminen tarkoittaa esimerkiksi, että maahanmuuttajan tulee osallistua koulutukseen, jossa hän oppii Suomessa tarvittavia tietoja ja taitoja. Prosessi ei tapahdu hetkessä vaan se jatkuu pitkään. Kaksisuuntaisessa kotoutumisessa erityisen tärkeää on vuorovaikutus kantaväestön kanssa. Arkinen vuorovaikutus suomalaisten kanssa voi tapahtua esimerkiksi töissä, koulussa, päiväkodissa, kaupassa tai harrastuksissa. (Kotoutuminen.fi 2021b.) Mikserin tavoitteena on erityisesti suomalaisten ja maahanmuuttajien vuorovaikutus, jonka kautta molemmat osapuolet oppivat toisiltaan asioita. Maahanmuuttaja oppii uudesta kotimaastaan ja suomalainen avartaa omaa ajatusmaailmaa ja oppii asioita uudesta kulttuurista.

Akkulturaatiomalli mukaan ennen oletettiin, että muutos on yksisuuntainen eli vähemmistö omaksuisi enemmistön elämäntavat sekä kulttuuri-identiteetin. Nykyisin akkulturaatiomalli nähdään vastavuoroisena prosessina, jossa niin enemmistö kuin vähemmistö muuttuvat. Kotoutumisen onnistumisen kannalta on erittäin tärkeää, millaiset kantaväestön asenteet ja käsitykset ovat ja miten kantaväestön keskuudessa puhutaan kotoutumisesta. Kotoutuminen tähtää siihen, että

maahanmuuttaja kokee olevansa täysivaltainen yhteiskunnan jäsen. (Kazi ym. 2019, 209.)

2.4 Sosiaalinen osallisuus

Sosiaalinen osallisuus tarkoittaa mahdollisuutta osallistua yhdenvertaisesti yhteiskunnan toimintaan. Sitä käytetään usein syrjäytymisen vastakohtana, mutta sanalle ei ole olemassa vakiintunutta määritelmää. Ihmisen hyvinvoinnin kannalta osallistuminen taloudelliseen, poliittiseen, sosiaaliseen ja kulttuuriseen toimintaan edesauttaa hyvinvointia. Usein sosiaalinen osallisuus liitetään sosiaaliturvaan, sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuuteen sekä työmarkkinoille pääsyyn. Sosiaalinen osallisuus on prosessi mihin vaikuttavat sosiaaliset suhteet, osallisuuden kokemukset ja sosiaalinen toimintakyky. Tärkeä ero on huomata osallisuuden ja osallistumisen välillä. Osallistuminen on keino edistää sosiaalista osallisuutta sekä se voi olla osa tunneperäistä kokemusta sosiaalisesta osallisuudesta. (Leeman & Hämäläinen 2016, 589–590.) Yksilön näkökulmasta sosiaalinen osallisuus tarkoittaa osallistumisen kautta yhteisöön kuulumista ja tunnetta yhteiskuntaan kiinnittymisestä (Leeman & Hämäläinen 2015, 3).

Matalan kynnyksen palveluilla voidaan tuottaa monia positiivisia vaikutuksia ihmisten osallisuuteen. Matalan kynnyksen palvelut koskevat laajemmin kaikenlaisten toimintaan osallistumiseen liittyvien esteiden ja vaikeuksien pienentämistä. Matalan kynnyksen palveluiden tavoitteena on purkaa syitä, joiden vuoksi palvelujen ulkopuolelle jäädään. Sosiaaliseen osallisuuteen liittyy myös tunne siitä, että kuuluu yhteisöön. Matalan kynnyksen palvelut tarjoavat usein kohtaamismahdollisuuksia ja ihmissuhteita. (Leeman & Hämäläinen 2016, 591.)

Yksi tärkeimmistä asioista sosiaalisen osallisuuden näkökulmasta on palveluihin pääsy. Kun asiakas pääsee matalan kynnyksen toimintaan mukaan, lisääntyy hänen sosiaalinen osallisuutensa. Kun ihmisen voimavarat ovat hiipuneet, julkisiin palveluihin on vaikeaa hakea. Palvelujärjestelmän haasteena on juuri huono-osaiset, moniongelmaiset ja heidän tarpeensa. Ongelmien lisääntyessä on vaarana joutua noidankehään, jolloin tilanne vaikeutuu, avun tarve lisääntyy, jolloin huono-osaisen ihmisen kynnys palveluiden hakemiseen kasvaa. Ilman matalan

kynnyksen toimintaa jäisivät vaikeasti tavoitettavat asiakasryhmät palvelujärjestelmän ulkopuolelle. Matalan kynnyksen toiminta lisää erityisesti näiden ryhmien ja henkilöiden sosiaalista osallisuutta. (Leeman & Hämäläinen 2015, 3.)

Leeman ja Hämäläinen (2016) kertovat, että sosiaalipoliittisesta näkökulmasta sosiaalinen osallisuus on dynaaminen prosessi, joka torjuu köyhyyttä ja yksinäisyyttä, tarjoaa mahdollisuuksia, voimavaroja, mahdollistaa yhteiskuntaan osallistumisen sekä omien taitojen ja kykyjen kehittymisen. Yksilöllisenä kokemuksena sosiaalinen osallisuus on tunneperäinen, joka tuo tunteen yhteisöön ja yhteiskuntaan kuulumisesta. (Leeman & Hämäläinen 2016, 591.)

3 MATALANKYNNYKSEN TOIMINTA

Matalan kynnyksen toiminnan tarkoituksena on tarjota helposti lähestyttävää toimintaa. Tämä voi tarkoittaa matalampia tai joustavampia vaatimuksia asiakkaalta. Matalan kynnyksen toimintaa voivat olla esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalvelut, asumispalvelut, neuvontapalvelut, työllisyyspalvelut ja vapaa-ajan palvelut. Matalan kynnyksen toiminta voi olla tarkoitettu tietyille kohderyhmälle, kuten nuoret, ikäihmiset tai maahanmuuttajat. (Leemann & Hämäläinen 2016, 590.) Matalan kynnyksen toiminta tarjoaa usein päivätoimintaa sekä kohtaamis- ja harrastusmahdollisuuksia. Näiden avulla voi päästä mukaan sosiaalisiin verkostoihin sekä harjoitella sosiaalisia taitoja. (Leeman & Hämäläinen 2015, 3.) Matalan kynnyksen toiminta on usein kolmannen sektorin toimintaa. Toiminnan tarkoituksena on saavuttaa asiakkaita, jotka jäävät erinäisistä syistä palvelujärjestelmän ulkopuolelle. Matalan kynnyksen toiminnalla voidaan lisätä sosiaalista osallisuutta. Matalan kynnyksen toiminnan tavoite on, että kynnyks hakeutua palveluihin olisi mahdollisimman alhainen sekä mahdollistetaan kaikille asiakkaille yhdenvertainen osallistuminen. Tämä voi parantaa heidän hyvinvointiaan ja elämänlaatua. Matalan kynnyksen toiminta voi auttaa vähentämään syrjäytymistä sekä eriarvoisuutta yhteiskunnassa. Matalan kynnyksen toimintaa määrittelevät toiminnan sisältö sekä asiakaskunta. (Leemann & Hämäläinen 2015, 1.) Tässä opinnäytetyössä syvennytään Mikserin asiakkaiden kokemuksiin matalan kynnyksen toiminnasta Kemissä.

Suomeen matalan kynnyksen toiminta tuli yleisemmäksi 1990-luvulla. Taloudellinen lama, joka aiheutti yhteiskunnallisen kriisitilanteen ja sitä myötä ihmisille monenlaisia vaikeuksia ja köyhyyttä oli suuri tekijä toiminnan alkamiselle. Laman myötä hyvinvointivaltio oli kriisissä ja kolmannen sektorin palvelut lisääntyivät Suomessa. Julkisella sektorilla oli tiukkaa ja erityispalvelut alkoivat siirtyä enemmän ja enemmän järjestöjen pitämälle kolmannelle sektorille. Nykyään matalan kynnyksen toiminta on yleisempää ja sitä tuotetaan eri kohderyhmille. Viimeisen yli 20 vuoden aikana matalan kynnyksen toiminta on laajentunut merkittävästi. (Leemann & Hämäläinen 2015, 5-6.)

3.1 Määritelmä

Kynnyksellä tarkoitetaan estettä palveluun hakeutumisessa tai pääsyssä. Kynnys palveluihin voi olla esimerkiksi korkeat palvelun tavoitteet, menettely palveluun pääsyyn tai leimaantumiseen. Matalasta kynnyksestä kertovat yleensä asiakkaiden kokemukset sekä palveluun hakeutumisen aktiivisuus. Palvelujärjestelmän ja asiakkaiden kokemus matalasta kynnyksestä ei ole välttämättä yhtenäinen. Matalan kynnyksen toiminta tavoitellaan pitämään yhden luukun palveluna. Yhden luukun palvelu pitää sisällään moniammatillisen lähestymistavan, maksuttomuuden sekä anonyymien asiointien ilman lähetettä. Matalan kynnyksen toiminnan sijainti tähdätään pitämään mahdollisimman lähellä asiakkaita sekä palvelussa keskitytään asiakkaan arvostamiseen ja asiakaslähtöisyyteen. Matalan kynnyksen toiminta tarjoaa kohtaamista sekä ihmissuhteita. Suurimpia haasteita matalan kynnyksen toiminnassa on asiakkaiden moniongelmaisuus ja kuinka pystytään vastaamaan heidän palvelutarpeisiinsa. (Leemann & Hämäläinen 2015, 5–6.)

Matalan kynnyksen toiminta usein kohdistuu yhteiskunnan huono-osaisimpiin ryhmiin, jotka tarvitsevat apua eniten, mutta heillä ei ole kykyä hakeutua palveluihin. Matalan kynnyksen toiminnan kautta pyritään saamaan myös huono-osaisimmat ryhmät palveluiden piiriin sekä parhaimmassa tilanteessa siirtymään varsinaisiin julkisiin palveluihin. Jos matalan kynnyksen toimintaa ei olisi, jäisi huono-osaisimmat asiakasryhmän ihmiset todennäköisesti kokonaan palvelujärjestelmän ulkopuolelle. Matalan kynnyksen toiminta lisää vaikeasti tavoitettavien ihmisten ja ryhmien sosiaalista osallisuutta. (Leemann & Hämäläinen 2015, 3.)

3.2 Toimeksiantajan esittely

Setlementtiliike on uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton kansanliike. Sen tarkoituksena on edistää yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia eri yhteiskuntaryhmissä, kannustaa ja tukea ihmistä löytämään omat voimavaransa sekä tukea ihmisten hyvää elämää kaikissa elämäntilanteissa. Setlementit sitoutuvat vaikeassa elämäntilanteessa olevien ihmisten aseman edistämiseen. Setlementtitoiminnan ajatuksena on, että kaikilla ihmisillä tulisi olla samanlainen mahdollisuus hyvään

elämään riippumatta taustasta, sosiaalisesta asemasta tai varallisuudesta. Settlementti rakentaa Suomea, joka on syrjimätön ja yhdenvertainen, yhteisöllinen ja sosiaalisesti oikeudenmukainen sekä ekologisesti kestävä yhteiskunta. Tavoite näkyy kaikessa settlementin toiminnassa. Suomeen settlementiliike tuli vuonna 1918, kun suomalaisen merimiespappi Sigfrid Sireniuksen ja naisasialiikkeen Alli Tryg innostuivat liikkeen filosofiasta ja toivat sen Suomeen. (Settlementiliitto 2023.)

Monikulttuurikeskus Mikseri on Kemissä toimiva matalan kynnyksen kohtaamispaikka, jonka tavoitteena on tukea maahanmuuttajien kotoutumista, elämänhallintaa ja hyvinvointia sekä osallisuutta ympäröivään yhteiskuntaan. Toteutin opin- näytetyön toimeksiantona Toivola-Luotolan settlementin monikulttuurikeskus Mikserille. Olen tehnyt kyseisessä paikassa ensimmäisen asiakastyöno- saamisen harjoittelun ja tutustunut sitä kautta monikulttuurikeskus Mikserin toimintaan. Monikulttuurikeskus Mikserin tavoitteena on tukea maahanmuuttajien kotoutumista, elämänhallintaa ja hyvinvointia sekä osallisuutta ympäröivään yhteiskuntaan. Mikserin toiminnan tavoitteena on yhteenkuuluvuuden tunne, yhteisöllisyys ja sosiaalisten verkostojen vahvistaminen. Kohtaamispaikkatoiminta ennaltaehkäisee syrjäytymistä sekä vähentää yksinäisyyttä, sillä siellä kukaan ei jää yksin ja jokainen tulee kuulluksi ja nähdyksi.

Mikserin toimintamuotoja ovat kaikille avoin kohtaamispaikkatoiminta, joka on avoinna joka arkipäivä ja sinne voi mennä muun muassa kahville ja juttelemaan sekä tapaamaan uusia ihmisiä. Ohjaus- ja neuvonta palvelut, jossa maahanmuuttajat saavat matalalla kynnyksellä neuvontaa ja apua heille tärkeisiin asioihin. Asiakkaita autetaan löytämään oikeat palvelut sekä ajanvarauksissa esimerkiksi pankkiasiat, Kelan etuudet, työ- ja koulutus mahdollisuudet, maahanmuuttoviraston lupa- ja hakemusasiat sekä muut arkiset asiat. Mikserissä toimii erilaiset ryhmätoiminnot, jotka pyörivät osittain vapaaehtoisten voimin ja ovat kaikille avoimia ja maksuttomia. Ryhmissä saa mielekästä tekemistä, yhteenkuuluvuuden tunne lisääntyy, tapaa uusia ihmisiä, oppii uusia hyödyllisiä taitoja ja kielitaito karttuu. Tapahtumat ja tilaisuudet, joissa järjestetään kaikille suunnattuja avoimia tapahtumia, jotka tarjoavat tietoa ja kokemuksia monikulttuurisuudesta. Toiminnassa

on mukana myös laaja yhteistyöverkosto, jonka kanssa kehitetään uusia kotoutumista tukevia palveluita sekä etsitään yhdessä ratkaisuja arjessa kohdattuihin ongelmiin. (Toivola-Luotolan settlementti 2022.)

Monikulttuurikeskuksessa toimii Kohtaamispaikka Mikserin lisäksi erilaisia hankkeita. Pääsin harjoittelussa tutustumaan myös hankkeisiin, mutta pääsääntöisesti olin kohtaamispaikka Mikserin toiminnassa mukana. Keskityn opinnäytetyössäni erityisesti kohtaamispaikka Mikserin toimintaan. Monikulttuurikeskus tarjoaa matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluita maahanmuuttajille esimerkiksi liittyen kotoutumiseen, suomen kieleen, suomessa asumiseen ja elämiseen, arjen ongelmatilanteiden ratkaisemiseen sekä ura-, koulutus- ja työllisyysasioihin. Kohtaamispaikka toiminta tarjoaa erilaisia ryhmiä esimerkiksi liikuntaryhmiä, käsityöryhmiä, naisten sekä miesten ryhmiä, läksykerhoja, ohjausta ja neuvontaa ilman ajanvarausta sekä järjestää tilaisuuksia ja tapahtumia. Monikulttuurikeskus Mikserin tavoite on edistää maahanmuuttajien kotoutumista Meri-Lapin alueella sekä tukea kaksisuuntaista kotoutumista. (Toivola-Luotolan settlementti 2022.) Yhtenä tärkeimpänä asiana Mikserissä harjoittelusta jäi mieleen, kuinka ihminen kohdataan.

3.3 Matalan kynnyksen toiminta Kemissä

Kemissä toimiva monikulttuurikeskus Mikseri on matalan kynnyksen kohtaamispaikka, joka on tarkoitettu eteenkin maahanmuuttajille, mutta avoin kaikille. Kemissä toimivia matalan kynnyksen toimintaa on muun muassa Kemi kammari, joka on avoin kohtaamispaikka kaiken ikäisille. Kemi kammarista saa neuvontaa ja opastusta esimerkiksi etuuksien hakemiseen ja palveluiden hankkimiseen. Myös Kemissä toimiva Ohjaamo on matalan kynnyksen palvelupiste alle 30-vuotiaille. Se tarjoaa ohjausta ja neuvontaa muun muassa työelämään, koulutukseen, ihmissuhteisiin, terveyteen ja hyvinvointiin liittyen. Nämä matalan kynnyksen paikat tekevät myös yhteistyötä ja usein samat asiakkaat käyttävät useampaa matalan kynnyksen palvelua Kemissä.

4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

4.1 Tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymys

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää mitkä tekijät ovat vaikuttaneet maahanmuuttajia kotoutumaan Kemiin sekä miten Mikserin toiminta on tukenut maahanmuuttajia kotoutumisessa. Opinnäytetyö toteutettiin teemahaastatteluna. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tietoa sosiaali- ja terveystieteiden ammattilaisille sekä Mikserille heidän toiminnastaan. Saatujen tutkimustulosten avulla voidaan tuoda esille matalan kynnyksen toiminnan merkityksellisyyttä maahan muuttaneelle henkilölle. Tulosten avulla voidaan lisätä tietoisuutta kotoutumisesta Suomeen ja tekijöistä, jotka ovat vaikuttaneet prosessiin.

Opinnäytetyön tutkimuskysymys on:

1. Miten Mikserin toiminta on tukenut maahanmuuttajia kotoutumaan?

4.2 Metodologiset lähtökohdat ja aineistonkeruu

Opinnäytetyö on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, jonka toteutin teemahaastatteluna eli lomake- ja avoimen haastattelun välimallina. Haastattelun aihepiirit eli teemat ovat tiedossa, mutta tarkkaa kysymyksien järjestystä ei ole. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 208.) Laadullisen tutkimuksen lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen ja siinä halutaan tutkia kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti (Hirsjärvi ym. 2009, 161). Laadullisen tutkimuksen tyypillisiä piirteitä on kokonaisvaltaisen tiedon hankkiminen, missä aineisto kerätään tutkittavan luonnollisessa tilanteessa. Tutkimuksessa suositaan ihmisiä tiedon keruun välineenä ja aineiston hankinnassa metodeja, joissa tutkittavien näkökulmat pääsevät esille. Kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti, ei satunnaisotoksella. Tutkimuksen edetessä tutkimussuunnitelma muotoutuu ja se toteutetaan olosuhteiden mukaisesti. (Hirsjärvi ym. 2009, 164.) Haastattelin kolmea kohderyhmään kuuluvaa Mikserin asiakasta, jotka olivat minulle jo entuudestaan tuttuja harjoittelusta.

Laadullinen tutkimus on vain yhdenlainen tapa tutkia, se sisältää paljon erilaisia lähestymistapoja, aineistonkeruu- ja analyysimenetelmiä ihmisten elämää tutkimiseksi. Keskiössä tutkimuksessa ovat merkitykset, mitkä ilmenevät moni eri tavoin. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2009.) Laadullisessa tutkimuksessa käytetään empiirisiä aineistoja, kuten tässä opinnäytetyössä haastattelua. Empiirisyys ei poissulje teoriaa vaan empiiristä aineistoa tuetaan teorialla. (Kallinen & Kinnunen 2023.) Tutkimuksessa siis käytetään teoriaa apuvälineenä. Teorian avulla tehdään tulkintoja kerätystä aineistosta ja perustellaan tulkinnat teorian avulla. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2009.)

Opinnäytetyön tiedonkeruu menetelmänä oli teemahaastattelu. Teemahaastattelu ei etene tarkkojen ja valmiiksi muotoiltujen kysymysten pohjalta vaan ennemminkin ennalta suunniteltujen teemojen pohjalta. Teemahaastattelu on hieman strukturoidumpi kuin esimerkiksi avoin haastattelu, koska haastateltavalla on mahdollisuus ohjata keskustelua itselle mieleiseen suuntaan. Aihepiirit ja teemat ovat kaikille haastateltaville samat, mutta teemahaastatteluissa niissä voidaan liikkua hyvinkin eri suuntiin. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Haastattelu on siis vapaamuotoinen, mutta teemat ohjaavat keskustelua. Haastattelijan tulee huomioida, että kaikki teemat tulee käytyä läpi kaikkien haastateltavien kanssa. Jokainen haastattelu on teemahaastattelussa varmasti erilainen ja tietystä teemoista puhutaan eri laajuisesti eri haastateltavien kanssa, mutta jokainen teema käydään läpi. (Viinämäki & Saari 2007, 32–34.) Äänitin haastattelut puhelimella sekä käytin tietokoneella Word-ohjelman sanelu toimintoa, jolloin kone kirjoitti haastattelut ylös. Sanelu toiminto on hyvä apuväline, jos haastattelussa keskustellaan selkeällä kielellä, mutta maahanmuuttajia haastatellessa sanelu toiminto toimi hieman huonosti, koska ohjelma ei tunnistanut kaikkia sanoja ja lauseita. Ohjelma vaihtoi monia sanoja täysin eri sanoihin, jolloin aineistoa läpikäytäessä täytyi olla tarkkana mitä haastateltava on sanonut.

Ennen varsinaista haastattelua lähdin kysymään haastateltavilta hieman taustatietoja, joihin sai halutessaan vastata. Taustatieto kysymyksissä kysyttiin sukupuoli, ikä ja kotimaa ennen Suomea, jokainen haastateltava vastasi näihin taustatieto kysymyksiin. Toisena taustatieto kysymyksenä oli Suomessa olo aika ja Mikserissä käynnin aika. Nämä kysymykset toimivat keskustelun avaajana sekä

haastattelun teemoihin pohjustajana. Valitsin teemahaastatteluun kolme haastatteluteemaa (kts. Liite 1). Teemoja olivat: 1. Mikä saa sinut käymään Mikserissä? 2. Mitä apua saat Mikseristä? 3. Miten Mikseri on auttanut sinua tulevaisuuden suunnittelussa? Näiden aihealueiden lisäksi tein tarkentavia alakysymyksiä haastattelun viemiseksi oikeaan suuntaan.

Ensimmäisen teeman kohdalla halusin saada konkreettisia asioita, miksi haastateltava käy Mikserissä. Mistä haastateltava oli kuullut Mikseristä, miksi päätyi tulemaan Mikseriin ja mikä saa hänet edelleen käymään siellä. Tässä osiossa halusin kuulla, miten Mikseri on auttanut maahanmuuttajia kotoutumaan Kemiin. Haastateltavat kertoivat tässä osiossa konkreettisia asioita miksi käyvät Mikserissä sekä mistä olivat kuulleet Mikserin toiminnasta.

Toisen teeman kohdalla halusin saada konkreettisia vastauksia siihen, mitä apua maahanmuuttajat ovat saaneet Mikseristä. Miksi maahanmuuttajat käyttävät Mikserin toimintaa ja miten se on auttanut Suomeen sopeutumiseen. Tämä teema herätti ylivoimaisesti eniten keskustelua. Haastateltavien oli jopa välillä hankala kertoa mitä kaikkea apua he saavat Mikseristä. Tästä teemasta kertyi paljon materiaalia, joiden pohjalta tämän opinnäytetyön tutkimustuloksien aiheet ovat syntyneet.

Kolmannen teeman kohdalla halusin saada jälleen konkreettisia asioita, miten Mikseri on auttanut maahanmuuttajia pohtimaan omaa tulevaisuutta uudessa kotimaassa. Tässä teemassa keskustelimme, millaisia tulevaisuuden suunnitelmia haastateltavilla on ja näkevätkö he oman tulevaisuuden Kemissä vai jossain muualla Suomessa tai maailmalla. Tässä osiossa sain jopa yllättäviä vastauksia.

Tutkimusta ajatellen haastateltavia olisi voinut olla enemmän, koska Mikserissä käy viikoittain satoja ihmisiä. Haastateltavia voisi valita eri kriteerein. Nyt valitsimme haastateltavat, jotka pystyvät toteuttamaan haastattelun suomen kielellä. Jos jatkotutkimuksia tehtäisiin, voisi haastatteluissa käyttää tulkkia, jolloin haastatteluihin voisi osallistua myös maahanmuuttajia, jotka ovat olleet vähemmän aikaa Suomessa. Tässä opinnäytetyössä tarkoitus oli valita haastateltavat siten, että heillä on kokemus Suomessa olosta pidemmältä ajalta ja suomen kieli luonnistuu.

4.3 Haastattelut ja aineiston analyysi

Haastattelin kolmea Mikserin pitkäaikaista asiakasta yksilöhaastatteluina. Alkuperäinen suunnitelmani oli haastatella 2–5 Mikserin asiakasta, mutta päädyin ohjaavien opettajien kanssa kolmeen haastateltavaan. Kaksi haastateltavaa tuntui liian vähältä ja viisi taas aika monelta laajaan teemahaastatteluun. Teemahaastattelussa aineistoa voi kertyä helposti todella paljon, joten tästä syystä päädyin kolmeen haastateltavaan. Mikseristä tuli ehdotus, että voisin myös havainnoida heillä toimivia ryhmiä, joka olisi varmasti ollut mielenkiintoista ja antoisaa tutkimuksen kannalta, mutta yhteistuumin ohjaavien opettajien kanssa päädyimme kuitenkin vain haastatteluihin. Aineistoa on hankala käsitellä, jos se on liian laaja. Myös aiheen rajaaminen on opinnäytetyössä tärkeää. Haastateltavat valikoituivat haastattelijan sekä Mikserin työntekijän ehdotuksesta. Valikoidut haastateltavat olivat haastattelijalle tuttuja aiemmasta harjoittelusta, joten se oli haastattelujen luotettavuuden kannalta hyvä asia. Haastateltavia pohdittaessa myös kielitaito oli olennainen asia, jotta haastateltavat ymmärtävät teemat, joista keskustelemme. Jokainen maahanmuuttaja ketä oli yhdessä pohdittu haastateltavaksi, suostui haastatteluun. Suostumus haastateltavalta kysyttiin henkilökohtaisesti haastattelijan sekä Mikserin työntekijän toimesta. Heille myös kerrottiin, että haastattelut tehdään anonymisti, mistä haastattelussa on kyse ja mihin haastatteluja käytetään.

Haastattelut järjestettiin Mikserin tiloissa sekä Lapin yliopiston tiloissa. Kaksi haastattelua tehtiin samana päivänä Kemissä Mikserin tiloissa ja yksi haastattelu seuraavana päivänä Lapin Yliopiston tiloissa. Paikkana Mikseri oli erittäin hyvä, koska se oli haastateltaville tuttu ja luonteva ympäristö. Yksi haastattelu tehtiin Lapin yliopiston kirjastossa olevassa yksityisessä opiskelutilassa. Tämä tila oli haastateltavan itsensä ehdottama ja tällöin luonteva sijainti haastattelulle. Haastateltava kertoi, että usein opiskelee kyseisessä tilassa. Haastattelut kestivät keskimäärin 30 minuuttia ja ennen haastattelua vaihdoimme kuulumisia haastateltavien kanssa. Tämä kuulumisten vaihto teki tilanteesta rennon ja kerroin myös haastateltaville, ettei tilannetta kannata jännittää, vaikka äänitän haastattelut.

Käytin haastattelujen äänittämiseen puhelinta sekä Word-ohjelman sanelutoimintoa. Haastattelut sujuivat erittäin hyvin ja luontevasti. Haastateltavat puhuivat avoimesti ilman sensuuria.

Eskolan mukaan Polkuja soveltavaan yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen kirjassa, teemahaastattelussa opiskelijoilla on suuret odotukset haastattelua kohtaan. Usein haastattelun jälkeen voi tulla tunne, että tässäkö tämä nyt oli. Tunne siitä, etteikö haastatteluilla saa irti enempää. (Viinamäki & Saari 2007, 43.) Olin jo ennen aineiston keruuta lukenut kyseisestä aiheesta ja valmistautunut, ettei haastatteluista välttämättä löydy kaikkeen vastauksia. Yritin suunnitella haastattelun teemat mahdollisimman hyvin, ettei minulla tulisi tätä tunnetta. Heti haastattelujen jälkeen olin kuitenkin positiivisesti yllättynyt, että olin saanut juuri oikeanlaista aineistoa mitä halusin.

Aloitin haastattelujen läpikäymisen litteroimalla haastattelut tekstimuotoon sanatarkasti. Haastatteluja litteroidessa minulle tuli olo, että onko minulla sittenkään tarpeeksi oikeanlaista aineistoa. Kun lähdin lukemaan ja perehtymään aineistoon, huomasin, että kaikissa haastatteluissa on yhteneväisyyksiä, jotka pomppaavat haastattelusta. Lähdin värikoodaamaan haastatteluja ja löysin tiettyjä teemoja, joita halusin nostaa opinnäytetyöhön. Tämän avulla lähdin kaventamaan tutkimustani ja sain aineistosta nostettua tietyt pointit ja näkökulmat. Päätin jättää haastattelut puhekielenmuotoon, jotta opinnäytetyöhön nostetuissa sitaateissa välittyä maahanmuuttajien kieli. Haastatteluista nousi yllättävän vähän suunniteltujen teemojen ulkopuolelta nousseita kokonaan uusia teemoja. Olin ajatellut, että on haastavaa löytää yhtäläisyydet aineistoista, mutta toisin kävi ja yhteneväisyydet löytyivät yllättävänkin helposti. Tosin aineistoon piti ensin perehtyä perusteellisesti sekä kaventaa. Tutkimustulokset kappaleessa käsittelen teemoja, mitkä nousivat esiin haastatteluissa.

Haastattelujen litteroimisen jälkeen oli vuorossa aineiston analyysi. Laadullisessa tutkimuksessa analyysin tarkoitus on tiivistää sekä selkeyttää aineistoa. Valitsin aineiston analyysitavaksi teemoittelun eli etsitään tutkimusongelman kannalta olennaisia vastauksia ja aiheita. Lähdin värikoodaamaan haastattelujen teemoista samankaltaisia vastauksia, joita nostin esiin tutkimustuloksissa. Nostin

tutkimustuloksissa esiin myös sitaatteja, joita esitetään usein kvalitatiivisen aineiston yhteydessä. Sitaatteja käytetään tutkijan tekemän päätöksen perustelemiseksi tai aineistoa kuvaavana esimerkkinä. Teemoittelu vaatii toimiakseen teorian ja tiedon vuorovaikutusta. (Eskola & Suoranta 1998, 174–175.)

Taulukko 2: Esimerkkejä aineiston luokittelusta.

Alkuperäisilmaisu	Pelkistys	Alaluokka	Pääluokka
”naisten ryhmä, jumppaa, keskustellaan, tehdä yhdessä ruoka”	Muiden maahanmuuttajien näkeminen lisää kuuluvuuden tunnetta	Kaverit ja ystävät	Yhteisöllisyyden merkitys kotoutumisessa
”ammattikoulun opettajat tuli Mikseri ja tapasin opettajat, sitten keskustelen opettajan kanssa. Sitten pääsin oman alan kouluun” ”kun mä hain ensimmäinen työpaikka, Mikseri auttoi mua”	Koulutus ja työllistyminen lisää itsenäisyyttä ja auttaa elämässä eteenpäin	Oppiminen ja tekeminen	Koulutuksen ja työn merkitys kotoutumisessa
”Mikserissä tehdä ruokaa yhdessä ja sitten mä näin muita afgaaneja”	Mikseristä löytää vertaistukea	Oman kotimaan kansalaisten tapaaminen	Vertaistuen merkitys kotoutumisessa
”keskustellaan paljon, kuuntelen suomen kieli ja paljon minun suomen ymmärtäminen parempi”	Mikserissä suomen kielen taito kehittyi, kun pääsee ryhmiin ja keskustelemaan muiden kanssa	Kielitaito lisääntyy	Kommunikaation merkitys kotoutumisessa
”jos Mikseri ei auttaisi mua, en löytäisi työpaikkaa ja kouluasia olisi jäänyt”	Mikserissä saa apua arkisiin asioihin, joka auttaa kotoutumaan Suomeen	Suomessa asuminen helpottuu	Yhteiskunnassa jäsenenä olemisen merkitys kotoutumisessa
”paljon auttanut, Kela paperit, lasku paperit, maahanmuuttovirasto paperit, paljon apua kaikessa”	Mikseri auttaa kaikissa asioissa	Avun saaminen	Auttamis- ja ohjaustoiminnan merkitys kotoutumisessa

Sisällön analyysi on menettelytapa, jolla analysoidaan dokumentteja järjestelmällisesti ja tasapuolisesti. Se on tapa järjestää, kuvailla ja määrittää tutkittavaa ilmiötä. Haastatteluista saatu aineisto analysoitiin induktiivisen sisällönanalyysin keinoin. Induktiivisessa sisällön analyysissä prosessi kuvataan pelkistämisenä, ryhmittelynä ja abstrahointina. Pelkistämällä koodataan aineistosta ilmaisuja, jotka liittyvät tutkimukseen. Ryhmittelyssä tutkija yhdistää pelkistämisenä nousseita samankaltaisia ilmauksia. Abstrahoinnissa tehdään kuvaus tutkimuskohteista yleiskäsitteiden avulla. Aineistoa ryhmitellessä etsitään pelkistettyjen ilmauksien yhtäläisyyksiä sekä erilaisuuksia. Samaa tarkoittavat ilmaisut yhdistetään samaan kategoriaan ja annetaan kategorialle sisältöä kuvaava nimi. Analyysi jatkuu yhdistelemällä samankaltaiset kategoriat yhteen, jolloin niistä muodostuu yläkategoriat. Yläkategorialle annetaan sen sisältöä kuvaava nimi. Abstrahointia jatketaan niin kauan, kun se on sisällön puolesta mahdollista ja kannattavaa. (Kyngäs & Vanhanen 1997.)

5 OPINNÄYTETYÖN TUTKIMUSTULOKSET

Tässä osiossa käsittelen haastatteluista saamiani tutkimustuloksia. Nostan haastatteluista nousseita yhtäläisyyksiä, jotka käsittelen alaluvuissa. Tässä osiossa tarkoituksena on löytää vastauksia tutkimuskysymykseen, joka on: miten Mikserin toiminta on tukenut maahanmuuttajia kotoutumaan?

Monikulttuurikeskus Mikserin asiakkaiden haastatteluja analysoidessa nousi samat tietyt teemat esille. Nämä olivat: yhteisöllisyys, koulutus, työllistyminen, vertaistoiminta, kielitaito, kotoutuminen sekä avun saaminen. Nämä seitsemän teemaa nousivat jokaisessa kolmessa haastattelussa esille. Kaikki kolme haastateltavaa ovat pitkäaikaisia Mikserin kävijöitä eli ovat käyneet Mikserissä vuodesta 2017 ja 2018 asti. Kaksi haastateltavista käyvät edelleen Mikserissä ja yksi haastateltavista muutti juuri toiselle paikkakunnalle eli ei käy enää säännöllisesti Mikserissä. Haastateltavista kaksi kerkesi olla Suomessa noin vuoden ennen Mikseriin tuloa ja yksi haastateltavista noin kaksi vuotta. Mikseri on vaihtanut keran sijaintiaan näiden vuosien aikana, mutta haastateltavista jokainen on tullut muuton perässä uuteen Mikseriin.

5.1 Yhteisöllisyys

Tärkeänä osana Mikserin toimintaa voidaan nähdä olevan yhteisöllisyys. Jokaisessa haastattelussa nousi yhteisöllisyys ja ystävät yhtenä tärkeänä asiana miksi käy Mikserin toiminnassa. Maahanmuuttajat kokivat, että Mikseri on paikka missä voi tavata muita maahanmuuttajia, oman kotimaan kansalaisia, jotka ovat tällä hetkellä samassa kaupungissa sekä myös kantaväestöä. Maahanmuuttajat kertoivat konkreettisia asioita miksi he tykkäävät tulla Mikseriin: biljardin pelaaminen, kavereiden tapaaminen, suomen kielen kuunteleminen, kahviseura, suomen kielen ryhmät, naistenryhmä, liikunta ja jumppa sekä ruoan tekeminen. Haastateltavat kertoivat, että ovat löytäneet Mikserin kautta uusia kavereita sekä mielekästä tekemistä arkeen esimerkiksi ryhmien kautta. Haastatteluista nousi esiin ystävät niin muista maahanmuuttajista kuin kantaväestöstä. Haastateltavat olivat tutustuneet Mikserissä toisiin maahanmuuttajiin ja löytäneet sitä kautta uusia ystäviä

Suomesta. Myös Mikserin avulla maahanmuuttajat kertoivat löytäneensä kanta-
väestöstä ystäviä. Kuuluminen yhteisöön nähtiin kantavana tekijänä kotoutumi-
seen, että on paikka, minne mennä säännöllisesti näkemään muita maahanmuut-
tajiä.

*”Sen kun meillä ei ole yhtään mitään tehtävää, pelkästään kämpillä asua ja
nähdä kavereita yhdessä. Kun lähti tänne ensimmäisiä kertoja, siellä voit
keskustella ihmisille, pelataan biljardia, sai kysyä apua. Se on tosi hyvä ja
tärkeää.”*

*”Siellä mä saan paljon, esimerkki ensimmäinen, kun mä hain työpaikkaa
niin Mikseri auttoi. Ja jos mulla tulee ongelmia, sitten Mikserin työntekijä
auttoi. Se on ihana paikka.”*

Laurila ja Thodén kirjottavat Pro Gradussaan, kuinka yhteisöt edistävät osalli-
suutta. Ihmisellä on tarve elää hyvinvointia lisäävissä yhteisöissä ja ryhmissä.
Yhteisö on parhaimmassa tapauksessa voimavara ihmiselle, se lisää osallisuutta
ja voimavaroja. Ihmisten väliset suhteet lisäävät luottamusta ja vastavuoroi-
suutta. (Laurila & Thodén 2017.) Nämä tutkimustulokset vahvistavat sosiaalisten
suhteiden ja yhteisöllisyyden tärkeyttä.

5.2 Koulutus ja työllistyminen

Jokainen haastateltava oli saanut apua Mikseristä koulutukseen ja työllistymi-
seen liittyvissä asioissa. Haastatteluista nousi ilmi, että maahanmuuttajat ovat
löytäneet sekä koulu- että työpaikkoja Mikserin ansiosta. Yhden haastateltavan
mukaan, hän ei olisi tiennyt, että voi Suomessa toimia samalla alalla kuin entis-
sessä kotimaassaan. Hän oli saanut tietoa Mikseristä mikä koulutus hänen tulisi
käydä, jotta voi toimia kyseisellä alalla Suomessa. Koulu oli ollut hänelle suhteel-
lisen helppo, koska asiat olivat entuudestaan tuttuja. Kieli oli ainoa, mikä tuotti
aluksi haasteita. Nyt hän toimii samalla alalla Suomessa, kun toimi entisessä ko-
timaassaan.

*”Minä haluan lähteä kokeilemaan siivousalaa, mutta kun tulin Mikseriin he
kysyivät: miksi sinä haluat vaihtaa alaa? Tämä sinun ala on hyvä palkkai-
nen, että sää voit mennä jatkaa sitä. Ammattikoulu opettajat tulivat Mikseri
ja tapasin opettajat. Sitten keskustelen opettajan kanssa. Sitten pääsin
oman alan kouluun. Nyt olen töissä omalla alalla.”*

Toinen haastateltavista oli löytänyt Mikserin kautta oman polkunsu ensin opiskelemaan, jonka jälkeen Mikseri oli auttanut häntä löytämään kesätöitä omalta alalta. Hän oli saanut kesätyöpaikan ja valmistui ammattiin joulukuussa 2022. Nyt hän työskentelee kyseisellä alalla ja oli todella tyytyväinen työpaikkaansa. Kolmas haastateltavista on juuri aloittanut uudet opinnot yliopistossa. Hän on löytänyt polkunsu töihin sekä opintoihin Mikserin ansiosta. Jokaisella haastateltavalla oli kunnioitettava halu löytää itselle koulu- tai työpaikka Suomesta. Heidän mukaansa se ei ollut aina helppoa, koska piti olla todistus koulusta, jotta voi päästä töihin.

”Mikseri auttoi, että mä hoidin ammattikoulu, sitten jos mulla ei ollut ammattikoulutodistusta, sitten mä en pystynyt hakea tämä yliopisto, joo Mikseri auttoi.”

”Haluaisin olla hyvä, ei paras, mutta hyvä tekoälyinsinööri Suomessa.”

Maahanmuuttajien työttömyyden taustalla on samoja asioita, kun kantaväestönkin, esimerkiksi töitä ei ole tarjolla siellä missä työnhakijat asuvat tai osaaminen tai koulutus ei vastaa työnantajan tarpeita. Maahanmuuttajilla vaikuttavat kielitaito, koulutus ja aiempi kokemus työstä siihen, saako maahanmuuttaja töitä uudessa maassa. (Härkönen 2019.) Tutkimustulokset osoittavat, että koulutus, työkokemus ja kielitaito ovat kaikki tärkeitä työpaikan saamisen kannalta. Haastateltavat ovat joutuneet opettelemaan suomen kielen, jotta ovat pystyneet kouluttautumaan haluamaansa ammattiin, jonka jälkeen hankkimaan työkokemusta, jotta saava töitä. Tällä hetkellä haastateltavista kaikki olivat joko opiskelemassa tai töissä. Tätä ennen he ovat opiskelleet suomen kielen ja käyneet koulut. Yksi haastateltavista mainitsi, että on lähtenyt Kemistä, koska mieleistä jatkokoulutusvaihtoehtoa tai työpaikkaa ei ollut siellä saatavilla.

5.3 Vertaistoiminta

Haastatteluissa nousi ilmi vertaistoiminnan tärkeys. Vertaistoiminta on toimintaa, jonka yhteydessä toteutetaan vertaistukea. Vertaistoiminta voi olla kahdenkeskeistä tai ryhmässä toteutettavaa toimintaa. Toiminnan ajatus on se, että ihmiset

kohtaavat vertaisiaan, jotka ovat samassa tilanteessa tai tässä tapauksessa esimerkiksi saman maan kansalaisia. (Mikkonen & Saarinen 2018, 52.) Jokainen haastateltava mainitsi jollain tapaa, että tärkeä osa Suomeen sopeutumista on ollut vertaistoiminta. Mikserissä toimii viikoittain erilaisia ryhmiä, missä pääsee kehittämään kielitaitoa, löytämään mielekästä tekemistä arkeen, hankkimaan uusia taitoja sekä tapaamaan uusia ihmisiä. Mikseriin voi myös tulla ilman erikoisempaa syytä vain keskustelemaan ihmisten kanssa ja viettämään aikaa.

Tein ensimmäistä sosionomi opintojen harjoittelua Mikserissä, huomasin, että samat ihmiset tulevat päivästä toiseen viettämään aikaa sinne ja keskustelemaan. Välillä heillä oli kysyttävää esimerkiksi sähkösopimusten teosta tai koulutehtävistä, mutta usein tarve oli keskusteluseuralle suomen kielellä. Työ oli erittäin mielekästä ja oli hienoa, että pystyi olla avuksi itselle pieneltä tuntuissa asioissa. Monelle maahanmuuttajalle nämä asiat olivat isoja, kun ne pitivät hoitaa esimerkiksi suomen kielellä tai netissä.

”Tämä on mielestäni tosi hyvä paikka. Eliikkä siis ihan paras paikka meille maahanmuuttajille. Siis koska minä saan tavata ihmisiä, saa apua ja sai tehdä omia harrastuksia pelata biljardia, keskustella, tavata uusia ihmisiä, autetaan suomen kielessä, oppia suomen kieltä lisää.”

”Mikseri auttaa paljon. Mikseri tämä tosi hyvä paikka. Ennemmin en ollut töissä, ei ollut valmis koulu, istuin vain kotona. Kotona ei hyvä. Tulen aina Mikseriin keskustelemaan, maahanmuuttajia paljon täällä ja kuuntelen suomea ja paljon minun suomen ymmärtäminen parempi.”

5.4 Kielitaito

Kielitaito oli iso asia mikä nousi haastatteluissa esille. Mikseri oli auttanut paljon maahanmuuttajia suomen kielen taidon kehittämisessä. Esimerkiksi suomen kielen ryhmät mainittiin kaikissa haastatteluissa kielitaidon kehittymisen tukena. Mikserissä pääsee puhumaan suomen kieltä muiden maahanmuuttajien sekä kantaväestön kanssa. Mikserissä ei ole virallista suomen kielen opetusta, vaan toiminnallista ja virallista opetusta täydentävää, kuten suomen kielen ryhmät. Ryhmissä keskustellaan ja opetellaan suomen kieltä esimerkiksi pelien avulla. Mikserissä on työntekijöitä, jotka puhuvat suomea, mutta myös työntekijöitä, jotka

puhuvat monien maahanmuuttajien kanssa samaa kieltä. Omakieliset ohjaajat koettiin rikkautena, varsinkin asioiden hoidon yhteydessä.

Maahanmuuttajien kielitaito on olennainen aihe kotoutumisessa. Suomen tai ruotsin kielen taito nähdään perusehtona työllistymiselle ja kotoutumiselle, mutta työvoimapulan vuoksi kielitaidon vaatimukset ovat löystyneet. Joillakin aloilla työvoimapula on niin kova, että palkataan vajavaisella kielitaidolla ihmisiä töihin. (Säävälä 2009, 34.) Haastateltavat kertovat, että Mikserissä heidän suomen kielen taito on kehittynyt paljon, koska siellä pääsee käyttämään suomen kieltä muiden maahanmuuttajien, työntekijöiden ja vapaaehtoisten kanssa.

Iso tekijä kotoutumisessa on uuden maan kielen oppiminen. Kielitaidon puute estää ainakin aluksi maahanmuuttajia hyödyntämästä lähtömaastaan hankkimaa koulutusta, työkokemusta ja ammattitaitoa uudessa maassa (Liebkind ym. 2004, 275). Kielitaito helpottaa arjessa esimerkiksi palveluiden saannissa, työpaikan löytämisessä, opiskelumahdollisuuksissa ja Suomeen sopeutumisessa. Heikko kielitaito on yhteydessä työttömyyteen ja opintojen keskeytymiseen. (THL 2022.) Kielitaidon hankkiminen ei tapahdu hetkessä, vaan se vie aikaa ja sen oppimiseen vaikuttavat monet asiat (Liebkind ym. 2004, 275). Tutkimustulosten perusteella maahanmuuttajat pitivät tärkeänä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa oppitua suomen kielen taitoa. Suomen kielen taito auttoi heitä kouluttautumaan sekä työllistymään haluamalleen alalle.

5.5 Kotoutuminen

Mikseri on kohtaamispaikka, jossa eri kulttuureista tulevat ihmiset pääsevät kohtaamaan toisia. Maahanmuuttajat pääsevät opettamaan uusia asioita omasta kulttuuristaan sekä oppimaan muista kulttuureista lisää. Kaksisuuntainen kotoutuminen on avainasemassa Mikserissä. Mikserissä järjestetään kulttuuripäiviä, jossa Mikserin asiakkaat eri kulttuureista järjestävät ohjelmaa. Mikserin asiakkaat pääsevät tutustumaan toisiin kulttuureihin tekemisen ja ruoan merkeissä.

Mikserissä toimivan Aito-hankkeen (2021–2023) lopputuotoksena on julkaistu Koko perhe kotoutuu-opas. Oppaassa käsitellään kotoutumiseen liittyviä asioita

muun muassa miksi kotoutuminen on tärkeää, millainen prosessi kotoutuminen on, motivaatiota, tavoitteita, kieltä, yhteiskunnan jäsenenä olemista, työkuultuuria, taloutta ja veroja, hyvinvointia ja vapaa-aikaa, identiteettiä, verkostoja sekä perhettä. Opas löytyy digitaalisena versiona eri kielillä kuten suomeksi, arabiaksi, swahiliksi, somaliksi, venäjäksi ja englanniksi. (Koko perhe kotoutuu 2023.)

Haastateltavista kaikki ovat olleet Suomessa jo pidemmän aikaa. Keskustelimme haastatteluissa heidän tulevaisuutensa suunnitelmista, millaisia ja missä he näkevät itsensä tulevaisuudessa. Jokainen haastateltava näki itsensä Suomessa myös tulevaisuudessa.

”Haluan tehdä Suomessa perheen. Mulla on Irakissa nainen ja haluan naimisiin ja hakea hänet tänne. Toinen eli työ, minä haluan oman yrityksen. Tehdä töitä itselle, koska en tykkää aina olla työntekijä. Mikserissä keskustelen ja opin, jos minä haluan avata pienen yrityksen, eli mitä minä voin tehdä. Mikseri auttaa minua löytämään oikean ihmisen, johon ottaa yhteyttä, joka voi auttaa minua. Esimerkiksi jos minä haluan hakea vaimon tänne Suomeen, mitä papereita pitää tehdä. Tähän varataan minulle aika Mikseristä. He kertovat mitä minä voin tehdä ja mitä minä en voi tehdä.”

Kysyin haastateltavilta, näkevätkö he tulevaisuutensa Kemissä vai jossain muualla Suomessa. Kaksi haastateltavaa halusivat olla Kemissä, koska Kemi on pieni kaupunki ja kaikki palvelut ovat lähellä. Kemissä on edulliset vuokra-asunnot ja kaikki tarvittavat palvelut löytyvät. Mikseri nousi myös haastatteluissa, miksi Kemiin halutaan jäädä asumaan. Yksi haastateltavista olisi voinut jäädä Kemiin, mutta Kemissä ei ollut hänelle mieluista opiskelu- tai työpaikkaa.

”Tykkään olla Kemissä, haluan Kemiin, koska Kemi rauhallinen ja pieni kaupunki, kaikki tässä, sairaala lähellä, koulu lapsille lähellä. Kaikki lähellä.”

”Mulla ei ollut koulu tai työpaikkaa Kemissä. Ne ovat tärkeä. Esimerkiksi, jos minun alan olisi siellä en olisi muuttanut pois Kemistä opiskelemaan. Koska siellä kaikki eli asunto on halpaa ja kaikki on lähellä toisiaan.”

”Mä oon katsonu montaa paikkaa, mutta mä haluaisin olla Kemissä, koska täällä Kemissä meillä on Mikseri, se on yksi. Toinen mulla on ystäviä, jotka ovat suomalaisia, elikkä Kemi on mulle sopiva kaupunki. Jos minä en löytäisi työpaikkaa tulisi ongelma.”

5.6 Avun saaminen

Haastatteluissa esiin noussut teema oli avun ja tuen saaminen. Haastateltavat kertoivat, että käyvät Mikserissä, koska sieltä saa aina apua. Apua voi kysyä esimerkiksi arkielämässä selviytymiseen, Kela asioihin, maahanmuuttoviraston paperiasioihin, koulutehtäviin, sosiaalsiin suhteisiin ja perhe asioihin.

”Esimerkiksi, jos mulla on uudet tehtävät koulusta ja mulla on ongelma, että minä en ymmärtää, että mitä se tarkoittaa, että pääsen tekemään omat tehtävät. Silloin minä tulen tänne, että saisinko apua, että pääsen tehdä tehtäviä. Tai jos haluan apua, että maahanmuuttovirastoon varata aikaa tai sairaalaan, koska minä en osaa varata netistä, niin täällä auttaa minua. Tai miten minä saan lääkkeitä, ettei tarvitse lähteä lääkäriin, semmoisia hommia.”

”Me tarvitaan koko Suomessa samanlaisia paikkoja kuin Mikseri. Se auttaa maahanmuuttajia, koska kun tulee tänne ei tiedä mitä tehdä. Mitä pitää tehdä tulevaisuudessa? Mitä voit lähteä opiskelemaan? Mitä voi työksi tehdä? Koska Mikseristä saa apua työpaikkaan, kouluun, kaikki asiat eli elämä menee tosi hyvin Mikserin kanssa.”

Avun ja tuen antaminen ei ole puolesta tekemistä vaan enemmänkin opastusta ja opettamista. Työntekijät katsovat yhdessä maahanmuuttajien kanssa, miten asia tulisi hoitaa tai keneen voi olla yhteydessä asian tiimoilta. Näin päästään yli ongelma tilanteesta ja asia voi onnistua ensi kerralla, jo ilman apua. Maahanmuuttajat opettavat myös toinen toisiaan ja oppivat muilta maahanmuuttajilta paljon. Tietoa jaetaan ja ollaan yhteisöllisiä.

Koko palvelujärjestelmän kannalta pidetään tärkeänä matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluita, joilla on tarjolla fyysinen toimintapiste (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020, 46). Matala kynnyys palveluihin tarkoittaa tässä tapauksessa, että maahanmuuttajan ei tarvitse miettiä, että kysyykö hän oikeaa asiaa oikeasta paikasta. Tarkoitus on tarjota palvelua, missä voi kysyä mitä vain. Apu koitetaan löytää yhdessä työntekijän kanssa, jos työntekijä ei pysty auttamaan asiakasta, ohjaa työntekijä asiakkaan eteenpäin, jolloin asiakas saa apua ja tietää mitä seuraavaksi pitää tehdä.

6 POHDINTA

6.1 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset

Haastatteluissa nousi esille Mikserin tärkeys maahanmuuttajille. En varsinaisesti kysynyt mielipidettä Mikserin toiminnasta, vaan ennemminkin miten Mikseri on auttanut maahanmuuttajia kotoutumisessa. Haastateltavat kuitenkin kertoivat, että Mikseri on ollut heille korvaamaton apu. Haastattelun lopussa esitin vielä kohdan, jossa sai kertoa jotain muuta mielen päällä olevaa. Jokainen haastateltava kiitti tässä kohtaa Mikseriä heidän toiminnastaan ja siitä, kuinka heillä on tällä hetkellä hyvä arki Suomessa. Haastateltavat olivat päässeet elämässään eteenpäin, löytäneet paikkansa suomalaisessa yhteiskunnassa. Viimeisessä kohdassa yksi haastateltavista kertoi, että koko Suomessa tarvittaisiin enemmän samanlaisia paikkoja kuin Mikseri, koska se auttaa maahanmuuttajia kotoutumaan Suomeen. Hän kuvaili, että kun tuli Mikseriin, ei tiennyt yhtään mitä tehdä. Mikseri auttoi miettimään omaa tulevaisuutta, löytämään koulu- ja työpaikan sekä sen myötä elämä menee tosi hyvin.

Tulosten perustella, voidaan huomata, että kotoutumisprosessin jälkeen monet maahanmuuttajat viihtyvät myös pienemmissä kaupungeissa, kuten Kemissä. Jokainen haastateltava kertoi, että asuu mielellään siellä, koska kaikki ovat lähellä ja Kemissä on Mikseri. Maahanmuuttajat ovat päässeet kiinni yhteiskuntaan ja löytäneet kantaväestöstä ystäviä, joten on helppo jäädä asumaan paikkaan missä on tuttuja ja saa apua sekä kaikki tarvittava löytyy läheltä. Sosiaalisia verkostoja pidetään jopa yhdenlaisena pääomana, vaikka naapurus- ja tuttavuus-suhteisiin ei sitouduta yleisesti ottaen samalla tavalla kuin perhe ja sukulaissuhteisiin, voidaan niitä pitää silti erittäin tärkeänä (Liebkind ym. 2004, 276). Tutkimuksessa saatujen tulosten myötä voidaan todeta, että tekijät kuten: yhteisöllisyys, koulutus, työpaikka, vertaistoiminta, ystävät, kielitaito ja avun saaminen ovat vaikuttaneet maahanmuuttajien kotoutumiseen. Haastateltavien mukaan Mikserin toiminta on tukenut heidän kotoutumistaan jopa eniten, koska sieltä saa kaiken avun mitä he ovat tarvinneet Suomessa olon aikana.

Tutkimustulosten perusteella voidaan sanoa, että maahanmuuttajat ovat kotoutuneet hyvin Kemiin. Kemi on heille mieluisa paikka asua ja olla. Suurimpia tekijöitä viihtyvyyden kannalta oli läheiset ja ystävät, Mikserin toiminta, pieni kaupunki, edulliset vuokra-asunnot ja lähellä olevat palvelut. Yksi haastateltavista kertoi, että voisi asua Kemissä, jos siellä olisi hänelle mieluisa opiskelupaikka ja töitä tarjolla. Tuloksista voidaan päätellä, että kun sosiaalinen osallisuus lisääntyy, niin ihmisillä on helpompi sopeutua uusiin ympäristöihin. Eli kuuluvuuden tunne yhteisöön ja yhteiskuntaan lisääntyy. Tässä tapauksessa maahanmuuttajilla on Mikserissä yhteisö, mihin he kokevat kuuluvansa sekä he ovat Mikserin avulla löytäneet paikkansa yhteiskunnassa.

Mikserin toiminta oli tutkimustulosten mukaan korvaamatonta kotoutumisen kannalta. Maahanmuuttajat eivät osanneet sanoa, mistä olisivat saaneet apua, jos Mikseriä ei olisi. Mikseri oli auttanut haastateltavia suomen kielen oppimisessa, arjen asioissa, ystävyys suhteiden luomisessa, vertaistuen saamisessa, koulu- sekä työpaikan löytämisessä, uusiin kulttuureihin tutustumisessa ja paperiasioissa. Kaksisuuntainen kotoutuminen näkyy Mikserissä esimerkiksi vapaaehtoisten kautta. Vapaaehtoiset pitävät Mikserissä erilaisia ryhmiä kuten käsityöryhmää ja suomen kielen ryhmää. Näissä ryhmissä maahanmuuttajat ja kantaväestö pääsevät tutustumaan toisiinsa ja kaksisuuntainen kotoutuminen toteutuu. Haastateluissa nousi ilmi, että haastateltavat olivat löytäneet Kemistä ystäviä, jotka kuuluvat kantaväestöön. Myös Mikseriin ovat tervetulleita maahanmuuttajien lisäksi kantaväestö, sillä sitä kautta kaksisuuntainen kotoutuminen lisääntyy.

Opinnäytetyöstä hyötyvät Mikserin työntekijät, koska he saavat palautetta toiminnastaan. Myös maahanmuuttajat itse hyötyvät opinnäytetyöstä, koska he voivat saada vertaistukea tämän opinnäytetyön haastateltavista sekä samaistua kotoutumisprosessiin. Hyödyn opinnäytetyöstäni itse, sillä maahanmuutto tulee olemaan aina osa sosiaalialan ammattilaisten työkenttää. Muut aiheesta kiinnostuneet opiskelijat ja tutkimusta samasta aiheesta tekevät voivat hyötyä tästä opinnäytetyöstä, koska erilaiset työt herättävät uusia näkökulmia aiheeseen.

Jatkotutkimuksia ajatellen voitaisiin kartoittaa työntekijöiden kokemuksia Mikserin toiminnasta ja miten Mikserin toimintaa voitaisiin kehittää heidän mielestensä.

Sekä miten maahanmuuttajien mielestä Mikserin toimintaa voitaisiin kehittää tai ylipäättään millä tavoin maahanmuuttajien mielestä toimintaa voitaisiin kehittää Kemissä tai muualla Suomessa.

6.2 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tutkimustulosten luotettavuus ja pätevyys vaihtelevat, mutta virheiden syntymistä tulisi yrittää välttää. Luotettavuus voidaan todeta eri tavoin. Opinnäytetyö on toteutettu laadullisena tutkimuksena. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta lisää eksakti raportointi tutkimuksen eri vaiheiden toteuttamisesta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2005, 217.) Opinnäytetyön haastatteluosiot sijoituivat Mikserin ja Lapin yliopiston tiloihin. Haastattelut toteutettiin kasvotusten ennalta valittujen haastateltavien kanssa. Haastatteluun osallistui kolme maahanmuuttajaa, jokaiseen haastatteluun aikaa kului noin puoli tuntia. Tutkimuksen luotettavuuteen voi vaikuttaa maahanmuuttajien puutteellinen suomen kielen taito sekä mahdollinen itsensä ilmaisu suomen kielellä. Muutamaan otteeseen jouduin avaamaan kysymyksiä haastateltavan kielitaidon vuoksi. Tutkimustuloksissa on avattu luokittelujen perusteet. Tutkimustulosten tarkastelu osiossa on perusteltu tulkinnat päätelmien perustalle. Tutkijatriangulaatio tarkoittaa, että tutkijoita on useampia (Hirsjärvi ym. 2005, 218). Opinnäytetyön luotettavuutta voi vähentää se, että aineistonkerääjänä, tulosten analysoijana ja tulkitsijana on toiminut vain yksi tutkija.

Ongelmia luotettavuuteen voi lisätä se, että tutkimusaineisto ei vastaa tutkimuskysymystä tai jos aineiston keräämisessä on epäkohtia. Koodausvirheet ja virhetulkinnat vähentävät tutkimuksen luotettavuutta. Tutkimustulosten tulkinta on tutkijan oma näkemys, jotka perustuvat hänen omiin tunteisiinsa ja intuitioon. (Pauonen & Vehviläinen-Julkunen 1998, 2015.) Tutkimukseen valikoitui henkilöt, jotka halusivat osallistua tutkimukseen ja kykenivät kielitaidollisesti ilmaisemaan itseään tarpeeksi hyvin. Haastattelujen teemat on kuvattu opinnäytetyön menetelmäsuuntaukset osiossa. Joskus tutkijan laatimat kysymykset ovat liian rajoittuneita, jolloin tutkittavan näkemys saattaa jäädä huomiotta, tällainen ilmiö vähentää tutkimuksen luotettavuutta. Kuitenkaan liian suuret haastattelu-teemat eivät ole luotettavuuden kannalta hyväksi, koska tällöin tutkimusaineistoa kertyy liikaa,

jolloin aineisto ei vastaa tutkimuskysymystä. (Paunonen ym. 1998, 217). Opinnäytetyön luotettavuutta lisäsi tutkijan ja havainnoitavien välille aikaisemmin syntynyt suhde sekä tutkijan työkokemus Mikserissä. Haastateltaessa tutkijan tulee olla tietoinen omista ennakko-oletuksista, jotta oletukset eivät ohjaa aineiston keräämistä (Paunonen ym. 1998, 218.)

Laadullisen tutkimuksen aineistoa tulkitaan ylä- ja alaluokitusten avulla. Aineiston analyysiä ei toteuteta ennalta määrätysti, vaan tutkijan tulee tehdä luokitus aineiston perusteella. (Paunonen ym. 1998, 219.) Opinnäytetyön luotettavuutta lisää haastateltavien suorat lainaukset, joita on annettu tutkimustulokset osiassa. Opinnäytetyön raportti tulisi toteuttaa niin, että lukija kykenee pysymään mukana tutkijan päättelyssä sekä lukijan tulisi pystyä arvioimaan sitä. Tutkijan tulisi vakuuttaa lukija ratkaisuilleen ja tutkimuksen kulun luotettavuudella. (Paunonen ym. 1998, 220.)

Opinnäytetyössäni otan vastuun hyvän tieteellisen käytännön noudattamisesta sekä eettisistä periaatteista. Opinnäytetyön luotettavuuden ja eettisyyden varmistamiseksi kaikissa tutkimustyön vaiheissa on noudatettu hyvää tieteellistä käytäntöä sekä ammattieettisiä ohjeita. Ennen haastatteluja haastateltaviltani kysyttiin suostumus haastatteluun, sekä kerrottiin mihin haastatteluja käytetään. Haastattelut tehtiin anonymisti, mutta sukupuolen ja iän sai halutessaan kertoa. Haastattelut olivat täysin vapaaehtoisia ja niihin haettiin tutkimuslupa Mikseriltä.

Maahanmuuttajien kanssa tehtävissä haastatteluissa tulee huomioida kielitaito, että haastateltavat ymmärtävät mistä haastattelussa on kysymys. Mahdolliset väärinkäsitykset voidaan välttää rauhallisella haastattelu tilanteella sekä varamalla riittävä aika haastatteluun. Peruslähtökohtana ihmiseen kohdistuvassa tutkimuksessa on luottamus haastattelijaan sekä tieteeseen. Tutkittavien henkilöiden ihmisarvon ja oikeuksien kunnioittaminen säilyttää luottamuksen tutkijaan. Tutkijan on tärkeä perehtyä ennakkoon tutkittavien kulttuuriin sekä historiaan, jotta eettiset periaatteet säilyvät haastattelussa (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019, 9–10.) Haastateltavien äidinkieli ei ole suomen kieli, mutta haastateltavat puhuvat kaikki suomea. Haastattelut voitiin toteuttaa suomen kielellä,

koska haastateltavat ovat olleet jo pidemmän aikaa Suomessa. Kuitenkin haastattelukysymykset olivat tärkeä muotoilla ymmärrettäviksi ja haastatteluissa avata haastattelun kysymykset väärinymmärrysten vuoksi.

6.3 Opinnäytetyöprosessi

Kun opinnäytetyö tuli ajankohtaiseksi tiesin haluavani tehdä opinnäytetyön yksin, koska olin ajatellut kysyä Mikseriä toimeksiantajaksi ja tiesin, että aiheeni ei ehkä muita miellytä. Kun opinnäytetyön aiheen valinta tuli ajankohtaiseksi, lähdin pyörittelemään mielessä kiinnostavia aiheita liittyen koulusosiaalityöhön ja maahanmuuttoon. Päädyin kuitenkin maahanmuuttoaiheeseen, koska olin työskennellyt Mikserissä. Otin yhteyttä Mikseriin ja pohdimme yhdessä aihetta. Kerroin omia ajatuksia itseäni kiinnostavista aiheista ja lopullisen aihe-ehdotuksen sain Mikserin toiminnanjohtajalta Johanna Axelssonilta.

Opinnäytetyön suunnitelman tein syksyllä 2022. Varsinaisen opinnäytetyön tekemisen aloitin tammikuussa 2023. Aluksi opinnäytetyön tekeminen tuntui haastavalta, koska en ollut koskaan aiemmin tehnyt vastaavaa laadullista tutkimusta. Tietoperustan haku osoittautui melko helpoksi, koska aiheesta löytyi paljon tietoa suomeksi sekä englanniksi. Opinnäytetyötä tein OneDrivessä. Automaattinen talletusominaisuus sekä kommentointi mahdollisuudet olivat hyödyllisiä opinnäytetyötä tehtäessä.

Opinnäytetyötä yksin tehdessä työmäärä oli iso. Ensin lähdin etsimään tietoperustaa, jonka jälkeen laadin haastattelumateriaalin ja testasin sen sekä toteutin haastattelut. Tämän jälkeen litteroin haastattelut ja väri koodasin materiaalin teemoihin. Jonka jälkeen tarkastelin teemoja pohdintavaiheessa.

Opinnäytetyöprosessin aikana kävin samanaikaisesti töissä ja koulussa, mutta prosessin loppuvaiheessa jätin työt, jotta pystyin keskittymään opinnäytetyön tekemiseen täysin, sillä halusin pitää kiinni aikaisemmin suunnitellusta aikataulusta. Opinnäytetyön tekeminen oli arvokas oppimiskokemus ja se laajensi näkemystä valitsemani aihealueella.

Haastattelujen tekeminen oli todella mielenkiintoista ja antoisaa. Oli mahtavaa kuulla, kuinka hyvin haastateltavilla elämä sujuu Suomessa ja että Suomi on paikka missä he haluavat olla myös tulevaisuudessa. Oli myös tuloksellista kuulla, että Mikseri on paikka mistä he saavat apua ja heillä on Mikserin kaltainen paikka mihin he voivat mennä pyytämään apua. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli haastattelujen avulla löytää vastauksia mitkä tekijät ovat vaikuttaneet maahanmuuttajien kotoutumiseen sekä miten Mikserin toiminta on tukenut heitä kotoutumaan. Sain haastatteluista paljon materiaalia opinnäytetyöhön sekä Mikseri palautetta heidän toiminnastaan. Jokainen haastateltava kehuu ja nosti Mikserin toiminnan tärkeyttä sekä kiitti työntekijöitä. Oli ilo huomata, kuinka vilpittömästi haastateltavat olivat kiitollisia kaikesta saamastaan avusta.

Mielestäni aineistonkeruumenetelmäksi valikoitunut teemahaastattelu oli onnistunut valinta tähän tutkimukseen. Haastateltavat pystyivät rennosti ja omin sanoin kertomaan kokemuksiaan kotoutumisesta. Valitut teemat ohjasivat onnistuneesti haastattelua ja sain vastauksia haluamiini kysymyksiin. Haastatteluissa nousi luonnollisesti esiin myös aiheita, joita en ollut osannut edes kysyä. Juuri tästä syystä rento teemahaastattelu oli oiva valinta maahanmuuttajien kanssa. Olen tyytyväinen aineistonkeruumenetelmääni, vaikka haastattelujen purkaminen ja jäsentely olivat aikaa vievää. Koen, että sain eniten irti maahanmuuttajista keskustelunomaisella haastattelulla. Tällöin tilanne on rento ja kysymyksiä pystyi tarvittaessa avaamaan. Lomakkeella tehty haastattelu olisi voinut antaa suppeampia vastauksia ja näin tutkimustuloksista olisi voinut jäädä tutkimuksen kannalta olennaisia asioita pois.

Matalan kynnyksen toiminta-sanana ei ollut kovinkaan tuttu maahanmuuttajille. Avasin sanan jokaisessa haastattelussa, jotta haastateltavat ymmärsivät aiheen tässä opinnäytetyössä. Jokaisessa haastattelussa ilmeni, että maahanmuuttajat eivät olleet ajatelleet, että käyttävät tällaisia matalan kynnyksen palveluita. Kaksi haastateltavista sai hyvin kiinni sanasta ja osasivat heti kertoa, mitä muita tällaisia palveluita Kemissä on. Yksi haastateltavista ei aivan täysin ymmärtänyt mistä matalan kynnyksen toiminnassa puhutaan. Pienen keskustelun jälkeen uskon, että hän sai kiinni ajatuksesta. Monelle kantaväestöstäkään sana matalan kynnyksen palvelu/toiminta ei ole välttämättä tuttu käsite.

Pohdin opinnäytetyön lopussa, mitkä tekijät ovat voineet vaikuttaa opinnäytetyön laatuun. Positiivisesti opinnäytetyöhön on varmasti vaikuttanut työskentely Mikserissä sekä tutut haastateltavat. Kun taas negatiivisesti tutkijan kokemus, koska en ole aiemmin tehnyt tutkimusta tai opinnäytetyötä. Perehdyin kuitenkin hyvin laadulliseen tutkimukseen ja sen teoriaan ennen opinnäytetyön aloittamista sekä sen toteuttamisen aikana. Haastattelu oli käsitteenä tuttu, mutta teema-haastattelu oli minulle uusi aineistonkeruu menetelmänä. Perehdyin perusteellisesti teemahaastattelun tekemiseen ja harjoittelin haastattelutilanteen ennen oikeita haastatteluja. Tämä auttoi siihen, että haastattelukysymykset olivat toimivat ja haastattelutilanne luonteva.

Haastattelujen onnistumista pohtiessa mietin, että haastattelujen lopussa olisin voinut kysyä haastateltavilta kehittämissuhteita Mikserin toimintaan, jolloin Mikseri olisi saanut kävijöiden näkemyksiä toiminnan kehittämisestä. Sen sijaan viimeinen teema oli yleinen kommentti, jossa haastateltavat kehuivat Mikseriä ja kertoivat elämästä. Suoralla kysymyksellä kehitysideoista olisi voinut saada rakentavaa palautetta toiminnasta.

LÄHTEET

Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Viitattu 23.11.2022. https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEA-KOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?_t=1578480382

Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2005. Tutki ja kirjoita. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy.

Härkönen, E. 2019. Työ paras kotouttaja? Työssä kotoutumisen mallin kokeilu Pirkanmaalla 2017–2019. Viitattu 31.10.2023. https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/173089/Raportteja_44_2019.pdf?sequence=5&isAllowed=y

Jamk 2022. 1.4 Sanastoa. Viitattu 30.9.2022. 1.

Kallinen, T. & Kinnunen, T. 2023. Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 31.10.2023. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/>

Kananoja, A., Lähteinen, M. & Marjamäki, P. 2017. Sosiaalityön käsikirja. Tallinna: Printon.

Kazi, V., Alitolppa-Niitamo, A. & Kaihovaara, A. 2019. Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2019: Tutkimusartikkeleita kotoutumisesta. Työ- ja elinkeinoministeriö.

Kotoutuminen.fi 2021a. Keskeiset kotoutumiseen liittyvät käsitteet. Viitattu 18.7.2023. <https://kotoutuminen.fi/keskeiset-kasitteet>

Kotoutuminen.fi 2021b. Kotoutuminen on kaksisuuntaista. Viitattu 18.7.2023. <https://kotoutuminen.fi/kaksisuuntainen-kotoutuminen-selkosuomi>

Koko perhe kotoutuu 2023. Kemi: Toivola-Luotola Settlementti ry. Viitattu 23.10.2023. https://toivola-luotola.fi/images/Koko_perhe_kotoutuu_suomi_w.pdf?fbclid=IwAR0F_vtDop3yMTJkiHhUjU-sINMwMYz62y0GYDLTTDi1K7iA4524n-neM118

Kyngäs, H. & Vanhanen, L. 1997. Sisällön analyysi. Hoitotiede Vol 11, no. 1/-99. https://peda.net/jyu/okl/ko/klt/djm/demo-3/materiaalit/kvsa:file/download/cbc6d1571e180d91eb814eb851a5f912ad27a870/Kyngas_Vanhanen_Sisallon_analyysi.pdf

Laki kotoutumisen edistämisestä 30.12.2010/1386. Viitattu 18.7.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386>

Laurila, J. & Thodén, M. 2017. "Pidettäis napanuoralla kiinni yhteiskunnassa" Sosiaalisen merkitys kuntoutumisessa. Pro Gradu, Jyväskylän Yliopisto. Viitattu: 12.10.2023. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/56897/URN:NBN:fi:jyu-201801251330.pdf?sequence=1>

Leemann, L. & Hämäläinen, R.-M. 2015. Matalan kynnyksen palvelut. Sosiaalisen osallisuuden edistämisen koordinaatiohanke (Sokra). Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 31.7.2023. https://thl.fi/documents/966696/3775621/Tietopaketti_Matalan_Kynnyksen_Palvelut.pdf/97b1aef8-b8ca-4ec3-ac4c-b80d3e754cec

Leeman, L. & Hämäläinen, R.-L. 2016. Asiakasosallisuus, sosiaalinen osallisuus ja matalan kynnyksen palvelut. Viitattu 31.7.2023. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/131350/YP1605_Leemann%26Hamalainen.pdf?sequence=2&isAllowed=y%22isAllowed=y

Liebkind, K., Mannila, S., Jasinskaja-Lahti, I., Jaakkola, M., Kyntäjä, E. & Reuter, A. 2004. Venäläinen, virolainen, suomalainen. Kolmen maahanmuuttajaryhmän kotoutuminen Suomeen. Helsinki: Gaudeamus.

Maahanmuuttovirasto 2023. Tutustu maahanmuuton tilastoihin: Venäjän hyökkäys ukrainaan vaikutti maahanmuuttoon monin tavoin. Viitattu 13.11.2023. <https://migri.fi/-/tutustu-maahanmuuton-tilastoihin-venajan-hyokkays-ukrainaan-vaikutti-maahanmuuttoon-monin-tavoin?ref=newsroom>

Mielenterveystalo.fi 2022. Vertaistuki. Viitattu 12.10.2022. <https://www.mielenterveystalo.fi/aikuiset/itsehoito-ja-oppaat/oppaat/psykoosi/Pages/vertaistuki.aspx>

Mikkonen, I & Saarinen, A. 2018. Vertaistuki sosiaali- ja terveysalalla. Tallinna: Printon.

Nieminen, T., Sutela, H. & Hannula, U. 2015. Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi suomessa 2014. Viitattu 22.5.2023. https://www.stat.fi/tup/julkaisut/tiedostot/julkaisuluettelo/yyti_uso_201500_2015_16163_net.pdf

Peda.net 2022. Kaksisuuntainen kotoutuminen. Viitattu 7.11.2022. <https://peda.net/kol/foorumi/m/mkk/t3mst/mtmjktm/mko#:~:text=Kaksisuuntaisella%20kotoutumisella%20tarkoitetaan%20sit%C3%A4%20että%20kun%20Suomeen%20muuttavat,useammanlaisia%20tapoja%20eli%20toimia%20työskennellä%20ja%20viihtyä%20Suomessa.>

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV- Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietovarasto. Viitattu 8.6.2023. <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/viittausohje.html>

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2009. Menetelmäopetuksen tietovaranto KvaliMOTV. Viitattu 31.10.2023. <https://www.fsd.tuni.fi/tietoarkisto/julkaisut/kvalimotv.pdf>

STT 2023. Maahanmuutto, pakolaisuus, siirtolaisuus. Viitattu 14.6.2023. <https://stt.fi/tyylikirja/sanastot/juridisia-termeja/maahanmuutto-pakolaisuus-siirtolaisuus/>

Säävälä, M. 2009. Naisia kotoutumassa Eurooppaan. Väestötutkimuslaitos. Kat-sauksia E 35 2009. Viitattu 24.11.2023. https://www.vaestoliitto.fi/uploads/2020/12/e0539e38-femage_loppuraportti_1.pdf

THL 2022. Koulutus ja kielitaito. Viitattu 31.10.2023. <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/kotoutuminen-ja-osallisuus/koulutus-ja-kielitaito>

THL 2015a. Matalan kynnyksen palvelut. Viitattu 28.9.2022. https://thl.fi/documents/966696/3775621/Tietopaketti_Matalan_Kynnyksen_Palvelut.pdf/97b1aef8-b8ca-4ec3-ac4c-b80d3e754cec#:~:text=Mit%C3%A4%20ovat%20matalan%20kynnyksen%20palvelut%3F%20Palveluihin%20p%C3%A4%C3%A4sy%20on,jotka%20ovat%20j%C3%A4%C3%A4neet%20syst%C3%A4%20tai%20toisesta%20palveluj%C3%A4rjestelm%C3%A4n%20ulkopuolelle.

THL 2015b. Sosiaalinen Osallisuus. Viitattu 12.10.2022. https://thl.fi/documents/966696/3775621/Tietopaketti_Sosiaalinen_Osallisuus.pdf/4bc56a65-8eb2-41c3-87b8-0cd963a2c600

Tietoarkisto 2022. Laadullisen tutkimuksen prosessi. Viitattu 23.11.2022. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/laadullisen-tutkimuksen-prosessi/tutkimuksen-kulku/>

Tilastokeskus 2021. Maahanmuuttajat väestössä. Viitattu 14.6.2023. <https://stat.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa.html>

Tilastokeskus 2015. Yli puolet Suomen ulkomaalaistaustaisista muuttanut maahan perhesyistä. Viitattu 15.6.2023. https://www.stat.fi/tup/maahanmuutto/art_2015-10-15_001.html

Toivola-Luotolan Settlementti 2022. Monikulttuurikeskus Mikseri. Viitattu 2.11.2022. <https://www.mikseri.fi/>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Viitattu 8.6.2023. file:///C:/Users/Juulia/Downloads/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf

Työ- ja elinkeinoministeriö 2020. Maahanmuuttajien matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelut. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2020;27. Viitattu 26.11.2023. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162218/TEM_2020_27.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Viinamäki, L. & Saari, E. 2007. Polkuja soveltavaan yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

LIITTEET

Liite 1. Teemahaastattelurunko

1. TAUSTATIEDOT

- sukupuoli, ikä ja kotimaa ennen Suomea
- Suomessa olo aika ja Mikserissä käynnin aika

2. MIKÄ SAA SINUT KÄYMÄÄN MIKSERISSÄ?

- mistä kuulit Mikseristä?
- miksi päädyit tulemaan Mikseriin?
- mikä saa sinut edelleen käymään Mikserissä?
- miten Mikseri on auttanut sinua kotoutumaan Kemiin?

3. MITÄ APUA SAAT MIKSERISTÄ?

- millaista apua saat Mikseristä?
- millaista apua saat Suomeen sopeutumiseen?

4. TULEVAISUUS

- miten Mikseri on auttanut sinua miettimään tulevaisuutta?
- millaisia tulevaisuuden suunnitelmia sinulla on?
- aiotko tai haluaisitko jäädä Kemiin asumaan?

5. MUUTA

- haluatko kertoa tai sanoa vielä jotain Mikserin toiminnasta tai kotoutumisprosessista